

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammeltorv 22, 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

Dato:

J.nr.: 2006-0400-424
Sagsbehandler: PH
(Bedes anført ved henvendelser)
Akt. nr.: 37

Psykiatrien Region Sjælland, Psykiatrihuset
Nørregade 54
4100 Ringsted

Vedrørende inspektion af Psykiatrisk Børne- og Ungecenter i Næstved (nu Psykiatrisk Center Børn & Unge)

Den 16. januar 2007 afgav jeg en opfølgingsrapport om min inspektion den 16. marts 2006 af Psykiatrisk Børne- og Ungecenter i Næstved (nu Psykiatrisk Center Børn & Unge). I rapporten tilkendegav jeg at jeg afventede underretning med hensyn til overvejelserne om at udfærdige lokale retningslinjer vedrørende indgreb og begrænsninger, og med hensyn til færdiggørelsen af vejledningen i håndteringen af den nye psykiatrilov.

I den anledning har jeg modtaget et brev af 12. december 2007 med bilag fra Region Sjælland, Psykiatrien. Bilaget er en generel vejledning vedrørende psykiatriloven.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 5.7 Besøg, visitation og adgang til telefonering

Jeg noterede mig den revision der havde fundet sted af velkomstfolderen (husreglerne) hvori ledelsen mente at der var taget højde for en særlig præcisering af forhold vedrørende besøg, visitation og adgang til telefonering. Jeg bemærkede hertil at der for så vidt angår besøg og telefonering alene var tale om generelle regler, ikke regler om muligheden for at foretage begrænsninger i adgangen hertil. Jeg bemærkede i den forbindelse at min anbefaling i den endelige rapport om udfærdigelse af generelle retningslinjer sigtede til retningslinjer om de indgreb og begrænsninger der kan ske i patienternes personlige frihed under indlæggelsen, og ikke til udarbejdelsen af husordener (husregler). Jeg gik ud fra at centeret var opmærksomt herpå og således ville overveje at udfærdige lokale retningslinjer vedrørende indgreb og begrænsninger. Jeg bad om underretning om resultatet af overvejelserne.

I brevet af 12. december 2007 har Psykiatrien anført følgende:

”Anvendelsen af afdelingens velkomstfolder er en del af afdelingens samlede profil i

forhold til patienter og pårørende, hvor man gerne vil signalere at der er tale om en funktion, der er hjælpende og støttende. Såfremt folderen tilføjes afsnit om begrænsninger i f.eks. telefonering og besøg, er der risiko for at indlæggelse og behandling i afdelingen opfattes som restriktiv, og dermed skaber et dårligere udgangspunkt for behandlingen af patienten.

Et forslag til psykiatriplan for Psykiatrien i Region Sjælland er p.t. i høring, og forventes vedtaget i februar 2008. Det indgår som et led i forslaget til psykiatriplan at gennemføre organisatoriske og ledelsesmæssige ændringer inden for regionens børne- og ungdomspsykiatri. Eventuel udarbejdelse af generelle retningslinjer om mulige indgreb og begrænsninger over for patienterne – f.eks. inspireret af de af Sct. Hans Hospital udarbejdede retningslinjer – bør derfor afvente psykiatriplanens vedtagelse og implementering.”

Jeg er enig i at en velkomstfolder og/eller en husorden ikke bør indeholde retningslinjer om de begrænsninger og indgreb der kan ske i patientens udfoldelsesmuligheder under indlæggelsen. Det er (således også) efter min opfattelse mest hensigtsmæssigt at de generelle regler der gælder for alle patienter, og reglerne om de begrænsninger og indgreb der kan besluttes efter en konkret vurdering, opdeles i to selvstændige dokumenter (henholdsvis husorden og retningslinjer). En husorden/velkomstfolder bør fremstå overskuelig og ikke for omfattende.

Det er endvidere min opfattelse at retningslinjerne om begrænsninger og indgreb kun bør rettes til personalet, men at alle patienter i det informationsmateriale der udleveres til patienten ved indlæggelsen (fx en velkomstfolder), bør informeres om retningslinjernes eksistens og muligheden for at få dem udleveret. Patienterne bør således orienteres om at det i særlige tilfælde kan være nødvendigt at træffe beslutning om begrænsninger i den sædvanlige livsudfoldelse af hensyn til patienten selv, medpatienter, personale og/eller omverdenen.

Jeg forstår det sidste afsnit i det citerede ovenfor sådan at Psykiatrien vil overveje at udfærdige generelle retningslinjer om begrænsninger og indgreb når psykiatriplanen er vedtaget og implementeret. Jeg har ingen bemærkninger til at ledelsen ønsker at afvente psykiatriplanens vedtagelse og implementering før udarbejdelsen af retningslinjer om begrænsninger og indgreb overvejes nærmere. Når denne vedtagelse og implementering har fundet sted, beder jeg ledelsen om at underrette mig om hvad der videre sker med hensyn til spørgsmålet om udfærdigelse af (særskilte) generelle retningslinjer om de begrænsninger og indgreb der kan ske i den enkelte patients personlige frihed under indlæggelsen. Det bemærkes at sådanne retningslinjer efter min opfattelse bør indeholde en angivelse af hvilke indgreb og begrænsninger der kan blive tale om, hvem der har kompetence til at træffe afgørelse om indgrebene/begrænsningerne, og hvornår beslutningerne om indgreb/begrænsninger skal revurderes. Jeg er opmærksom på at der i den generelle vejledning om psykiatriloven som Psykiatrien har vedlagt, er oplysning om hvem der har kompetencen til at foretage de indgreb der er nævnt i psykiatrilovens § 19 a, jf. vejledningens pkt. 7.15. Dette fremgår allerede af lovbestemmelsen.

Ad punkt 6.1 Tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse

Jeg noterede mig at Psykiatrien var i færd med at udarbejde en vejledning for hele Psykiatrien i Region Sjælland i håndteringen af den nye psykiatrilov i sin helhed, herunder om registrering af tvang (udfyldelse af de elektroniske indberetningsskemaer til Sundhedsstyrelsen). Jeg bad om et eksemplar eller en kopi af denne vejledning når den forelå.

Med brevet af 12. december 2007 har Psykiatrien vedlagt denne vejledning med oplysning om at den blev endeligt godkendt den 6. november 2007.

Jeg har noteret mig at denne vejledning nu foreligger og indholdet heraf.

Ad punkt 6.2 Tvangsbehandling

Jeg gik ud fra at mindste-middels-princippet ville blive omtalt i den nævnte vejledning om psykiatriloven.

Mindste-middels-princippet er udtrykkeligt nævnt i vejledningen under pkt. 1.1.3 om definitionen af tvang og under pkt. 7.8 om anvendelse af beroligende middel. Det er her nævnt at tvang kun må anvendes når andre muligheder er udtømte og skal begrænses til det absolut nødvendige (pkt. 1.1.3), og at man altid skal huske at forsøge at opnå patientens samtykke (pkt. 7.8 – jf. også psykiatrilovens § 4, stk. 1).

Min anmodning i den endelige rapport om at det blev overvejet at give retningslinjer for udfyldelsen af tvangsprotokollen sigtede til en sikring af at udfyldelsen sker på en sådan måde at det – også for udenforstående – tydeliggøres hvilken ordinationsform der skal forsøges først.

I sagen vedrørende min inspektion af Roskilde Amtssygehus Fjorden (nu Psykiatrien Roskilde/Køge) har Psykiatrien oplyst at personalet er bekendt med at det skal fremgå af tvangsprotokollen hvilken ordinationsform der skal anvendes først, og at det derfor ikke vil blive beskrevet særskilt i instrukser om tvang. Psykiatrien har i den forbindelse bemærket at det af det kladdeskema der skal udfyldes ved tvangsmedicinering forud for indtastning i Sundhedsstyrelsens Elektroniske Indberetningssystem, fremgår at ordinationsformen skal noteres. I skemaet skal det noteres hvilken medicin der er ordineret, og det er præciseret at der skal angives præparat, dosis og ”adm.vej”. Det kan ikke heraf udledes hvilken ordinationsform der skal anvendes først.

I denne sag er det ligeledes nævnt at den generelle vejledning om psykiatriloven indtil videre vil overflødig gøre yderligere instrukser på området.

Jeg har i sagen om inspektionen af Fjorden (nu Psykiatrien Roskilde/Køge) udtalt at det fortsat er min opfattelse at det – selv om mindste-middels-princippet er almindelig kendt og fremgår af psykiatrilovens § 4 (samt af regionens vejledning) – bør fremgå af retningslinjer at det udtrykkeligt skal fremgå af tvangsprotokollen hvilken ordinationsform der skal forsøges benyttet først. Jeg har dog samtidig tilkendegivet at jeg imidlertid må notere mig at regionen ikke er enig i denne opfattelse og således ikke har til hensigt udtrykkeligt at nævne dette i (fx) den generelle vejledning om psykiatriloven. Jeg har herefter bemærket at jeg efter omstændighederne ikke foretager mig mere vedrørende dette forhold.

Jeg foretager mig således heller ikke mere vedrørende dette forhold i denne sag.

Jeg afventer fortsat underretning om resultatet af overvejelserne om udfærdigelse af retningslinjer om begrænsninger og indgreb når psykiatriplanen er vedtaget og implementeret, jf. pkt. 5.7.

Kopi af dette brev er sendt til Psykiatrisk Center Børn & Unge, Folketingets Retsudvalg og Tilsynet i henhold til grundlovens § 71. Jeg har anmodet centeret om at gøre en kopi af brevet tilgængelig for centerets patienter og pårørende.

Med venlig hilsen

Lennart Frandsen
Inspektionschef